

DE POSTRIJDER

DER PROVINCIE LIMBURG.

Abonnement

Binnen de stad, 7 fr. per jaar.
 Buiten de stad, 8 fr. „
 Een blad afzonderlijk 15 centimes.
 De abonnements zijn vooraf betaalbaar.
 Aankondigingen 15 centimes per drukregel.
 Reclamen, vonnissen en andere artikelen vooraan
 of midden in het blad : 1 fr. den drukregel.

Men schrijft in te Tongeren bij M. COLLE, uitgever en eigenaar van dit blad.

De Postrijder verschijnt 's dinsdags, 's dondersdags en 's zaterdags.

Alle te zendingen van brieven, geld of aankondigingen moeten franco gedaan worden aan den uitgever, groote Markt, n° 37-39, te Tongeren.

TONGEREN, DEN 16 SEPTEMBER

De Slotbrekers.

De Gazette du Midi kondigde deze dagen een belangrijk artikel af, getiteld de Crocheteurs of slotbrekers der kloosters.

Na gezegd te hebben dat de oproermakers te Montcau de kloosters openbraken en de kruisbeelden in de scholen van de muren rukten en op karren laadden, gaat het blad op dit laatste thema voort en zegt, dat het gerecht der menschen eens de crocheteurs zal treffen, maar dat in afwachting de wrekende arm Gods reeds velen van hen gevonden heeft.

Laat ons, zegt het blad verder, hier eenige voorbeelden aanhalen van zientlijke straffen, welke op de crocheteurs van verleden jaar zijn neergekomen.

Een der bijzonderste uitvoerders der dekreten te Parijs, M. Herold, is in den bloei der jaren gestorven. Gard overleed aan de gevolgen van een geheimzinnige kwaal. Van de twee commissarissen, welke hem ter zijde stonden, stierf de eene, M. Tenard, van den kanker, de andere M. Ponthieu overleed schielijk. Deze drie mannen genoten vroeger een bloeiende gezondheid.

De commissarissen van Auban, die te Dijon het klooster der paters Dominikanen openbrak, overleed insgelijks bijna schielijk, maar na vergiffenis aan God gevraagd te hebben.

M. Lamothe, notaris te Coudom, verving den onder-prefekt van het departement der Ain om de deuren van het klooster te Balerin open te breken en de paters te verjagen; hij moest sedert de vlucht nemen, in zijne kas een tekort latende van zeven tot acht-honderd-duizend frank.

Drie personen vroegen de uitdrijving der paters Trappisten te Plantay. Deze drie personen namelijk de prefekt van het departement der Ain, Gillion-Danglar, Orceel, algemeen raadshoofd, en Chambaud, opsteller van een demagogiek blad, hielpen de dekreten uitvoeren. Een slotmaker, even als zij lid der logie, stond hen bij. De drie eersten stierven bijna schielijk; de slotmaker is arm en blind geworden.

De smid die in 1880 te Duinkerke het klooster der paters Redemptoristen openbrak, is schielijk overleden.

De slotmaker van Louvèze heeft van armoede het land moeten verlaten en de republikeaanse bladen van Lyon hebben voor hem aalmoes moeten inzamelen.

Een jaar nadat hij uit de geboortezaal het kruisbeeld had doen wegnemen, werd de vrederechter van Sainte-Herminie in Vendée, door eene geraaktheid getroffen in diezelfde gerechtszaal.

Den 21 januari laatsleden werd het standbeeld der H. Maagd, dat te Ormoij op de markt stond, van zijn voetstuk gerukt, op bevel van M. Briot en met toelating van den prefekt M. Michon, die de heiligschenderij niet durfde verbieden. Hierin werden zij geholpen door een brigadier der gendarmen, die ongeroepen daar gekomen was om de orde te handhaven.

Toen hij thuis kwam, vond de brigadier zijn eenigen zoon dood in zijn bed liggen.

M. Briot brak zijn been derwijze dat hij misschien nooit meer zal genezen.

M. Michon is deze dagen overleden.

Het blad sluit hiermee zijnen treurigen lijst, maar het voegt bij het bovenstaande, dat het nog vele voorbeelden bij de hand heeft, om zijn gezegde te staven: « dat de hand Gods op zientlijke wijze de crocheteurs getroffen heeft. » Verder vraagt het stief af welke straf de groote plichtigen wacht, indien het lot der kleinen reeds zoo ellendig was? « Zij mogen lachen en spotten, gaat het voort; « zij kunnen al die gevallen uitleggen als zij wil-

len door het groote woord: toeval. Dit is ons eender. Doch in huone plaats zouden wij niet gerust zijn. Onze republikeaanse bestuurders zullen eens rekening geven, en zij zullen moeten verantwoorden voor hoog, middelbaar en laag goddelijk en menschelijk gerecht, en zullen beginnen met in de handen te vallen der sociale revolutie. »

M. André, prefekt van Ile-et-Vilanne, die te Rennes het werk van slotbreker verrichtte, is zineloos geworden en om die reden van zijne bediening ontslagen.

De slotmaker die de kloosters der Redemptoristen Recoletten en Dominikanen te Rijsel openbrak, zekere Wouters, werd aangehouden terwijl hij in verscheidene huizen binnen had doen springen, en heeft, zegt men, zichzelf om het leven gebracht.

De slotbreker van het klooster der eew. paters Capucijnen van Bayonne en der Benedictijnen van La Bastide is verdrinken; onder de 12 mannen van twee booten, welke beiden op de knst van St-Jean-de-Luz omsloegen, was hij de eenige die het leven verloor.

Van de vijf commissarissen van politie, die bij de gewelddadigheden te Flavigny en te Dijon aanwezig waren, zijn er reeds twee gestorven, en een derde is afgezet, 6 maanden voor dat hij zijn pensioen kon vragen.

Dat zal schoon zijn.

De Perron van Luik legt aan M. de Vigne een ontwerp ten laste over het veranderen onzer kieswetten, dat een wezenlijke comble van onrecht zijn zou.

M. de Vigne zou willen voorstellen dat men het kiesrecht zou geven aan de doktors, advokaten, ingenieurs, landmeters, notarissen enz., al betalen zij den cijns niet;

Ook aan de priesters, betaald door den Staat; maar van den anderen kant ook aan alle officiers en onder-officieren van het leger!!!

Verder aan alle ambtenaars van den Staat, provincie en gemeente, die 1500 fr. trekken; aan de professors der Staats-hoogescholen, aan de leeraars der atheneums, middelbare scholen en aan al de officieele schoolmeesters;

Eindelijk, aan alle personen van 21 jaar, die de leergangen van een atheneum of eene middelbare school van den Staat gevolgd hebben.

Alzoo zou men kiezer maken al wat maar min of meer aan den haverbak van het gouvernement, provincie of gemeente staat, tot zelfs de onderofficieren en de leerlingen der Staatsscholen.

Er is dus geene kwestie meer van het ontwerp, dat zij die kunnen lezen en schrijven dit recht zouden genieten; want de professors der vrije universiteiten, de leeraars onzer vrije scholen en hunne leerlingen worden in den liberalen ban geslagen.

Alles is mogelijk; maar wij houden het er voor dat M. de Vigne zoo'n schreeuwend onrechtvaardig, zoo'n dom, zoo'n ongrondwettelijk stelsel niet voor den dag brengen zal.

Wij hebben een beter gedacht van M. de Vigne.

(Handelsblad.)

Liberaal schijnheiligheid.

Onlangs geleden schreef een brusselsch liberaal blad, zonder er overigens den oorsprong van aan te duiden, dat de schoolstrijd binnen kort ging eindigen daar de Bisschoppen en de rechterzijde de wapens zouden neerleggen.

De liberale organen nemen hier weer hunne wenschen voor eene wezenlijkheid; immers 't is gekend hoe zeer zij verlangen dat de katholieken den strijd tegen de ongelukswet zouden opgeven.

Volgens hooger bedoeld blad, zou de geestelijkheid hebben laten weten, dat zij gebruik wil maken van art. 4 der wet, 't welk toelaat dat de priesters buiten de schooluren de christelijke leerling onderwijzen.

En zou daarmee alles gedaan wezen? Neen toch, want het liberaal orgaan voegt er bij:

« Omdat wij de overtuiging hebben dat de bisschoppen er weldra zullen gebruik van maken, zouden wij willen, en dit reeds in den aanstaanden wetgevendend zitting, dat het art. 4 verdwijne hetwelk, over drij jaar zijn reden van bestaan heeft gehad, maar dat op dit oogenblik een gevaar wordt voor onze wereldlijke scholen.

Zietdaar nu de liberale schijnheiligheid bloot voor onze oogten.

Over drij jaar had het art. 4 zijne reden van bestaan, omdat men wist dat de geestelijkheid er geen gebruik zou willen van maken; maar zoohaast de priester in de school zou treden wordt dit artikel een gevaar.

Kan men nu nog klaarder en duidelijker bewijzen hetgeen de katholieke redenaars en dagbladen duizendmaal hebben herhaald namelijk dat art. 4 een schijnheilig comediospel is, om de kortzichtige lieden des te beter te kunnen verschalken?

Waarlijk de Chronique heeft gelijk gehad wanneer zij uitriep dat dit art. 4 eene kunstgreep was onweerdig van een gouvernement dat zich zelve eerbiedigt.

De geuzen en hunne gazetten schreeuwen schier dagelijks tegen den aangroei en de vermeerdering der kloosters en derzelver bevolking, alsof de maatschappij welhaast ging verdelgd worden, door die vreedzame en onbaatzuchtige lieden, welke slechts het tijdelijk welzijn en het eeuwig heil van den evenmensch berhartigen. Maar diezelfde mannen en hunne dagbladen zwiigen doofstijl over de aanwinst en de uitbreiding der loges en dier ingewijden, welke niets anders in 't oog hebben, dan de vernietiging van Kerk en Staat, de omverwerping van Altaar en Troon, de verontchristelijking van gansch de samenleving, Welnu, volgens geloofweerdige mededeelingen, belooft het getal der Vrijmetselaars-loges, over heel den aardbodem verspreid, tot 45 duizend

verschillende vergaderingen, en het getal Vrijmetselaars tot 11 miljoen mortelgasten!!! In ons landeken alléén bestaan er 155 Vrijmetselaars-loges!!!

Stads- & provincie nieuws

Wij lazen gisteren in den *Moniteur* dat het gouvernement eene beslissing van de bestendige deputatie der provincie Limburg vernietigd heeft waardoor het getal der kinderen bepaald wordt die kosteloos in de scholen der stad Tongeren het lager onderwijs kunnen genieten. Het gouvernement verklaart dat het getal der kosteloze toelatings onvoldoende is en dat een grooter getal kinderen moet aangenomen worden.

Men moet wel merken dat er hier geene kwestie is van arme kinderen, maar wel van kinderen die kunnen betalen en die kosteloos aangenomen worden in de betalende stadscholen.

De *Moniteur* zegt ons niet hoe talrijk deze bevoorrechte kinderen zijn. Is men beschaamd geweest om hun getal te doen kennen? Wij denken nogtans dat de burgers van Tongeren die de scholen moeten betalen, wel zouden mogen weten aan welke kinderen men de gunst verleent van gratis te mogen scholen bijwonen waar andere kinderen een hoog maandgeld moeten geven.

Men verzekert dat het getal der kosteloze aannemingen verbaard groot is in onze betalende scholen. Er zijn slechts weinig kinderen die men doet betalen, de overige gaan voor niets. Dat is zoo ver gekomen dat, wilde men de kinderen aftellen die voor niets aangenomen worden, de scholen om zoo te zeggen zouden ledig staan.

Ondertusschen moeten de burgers van Tongeren alle dagen zwaardere belastingen betalen om aan rijke lievelingen en aan kinderen van vetbetaalde ambtenaars het kosteloos onderwijs te verschaffen.

Er bestaan in onze stad kosteloze jongens- en meisjes-scholen. Het zou niet meer als recht zijn dat men de kinderen die kosteloos willen onderwezen worden naar de scholen van M. Kersten en van Mre Delville zond.

Het schoonste der kermis is voorwaar de processie; dit is het gedacht van al degenen wier oordeel-niet vooringenomen is door eenen heilschen haat voor het goede en eene bijzonderen afkeer voor het schoone.

Dit jaar bijzonder, begunstigd door een weder dat men niet beter kon verlangen, trok zij plechtig door onze straten zoo wel versierd en vervuld met eene talrijke menigte die met de grootste ingetogenheid en de diepste eerbiedigheid op haren doortocht plaats had genomen. Onnoedig den plechtigen stoet te beschrijven; eenieder om zoo te zeggen, heeft hem gezien.

Zeggen wij nogtans dat de marchen door de fanfare der Concordia gespeeld ter ere van den allerhoogsten dien zij verzegelden zeer wel uitgevoerd werden. De marche van onzen stadgenoot E. J. werd zeer schoon gevonden.

De leden der Concordia hebben met de kermis niet te klagen gehad; drie dagen achtereen werden hun de schoonste avondfeestjes aangeboden. Iedermaal waren de talrijke plaatsen in de ruime en schoone zaal door een deftig publiek ingenomen, dat door zijne aandacht, zijne opgeruimdheid en zijn herhaald handgeklap toonde dat de liefhebbers die de stukken opvoerden zich wel van hunne taak kweten.

Maandag avond gaven de leden der Union eene fransche vertooning bestaande uit het schoone toneelspel *Prosper et Vincent*, in twee bedrijven

en de echte farce *Tonnes et Prussiens*. Beide stukken werden allerbest uitgevoerd. Tusschen de bedrijven hebben de aanwezigen met genoegen den humoristischen *Pot-pourri* door de zangafdeeling der maatschappij wedergegeven en de mooie voordracht *La Mouché*, aanhoord. De ouverture van den opera *Jean de Paris* van Boieldieu werd zeer wel uitgevoerd door twee violen met begeleiding van harmonium en piano.

Zeggen wij ook dat de Union van een vermaak een goed werk wist te maken met ten voordeele van den katholieken schoolpenning te spelen. Bij de 300 franken heeft hunne aangename *soirée* opgebracht.

Dinsdag avond was het eene nederduitsche vertooning die het talrijk publiek op de hartelijkste wijze heeft doen lachen.

Pompier en rifelman, dit zoo knoddigen geestig blijspel kan niet beter, niet natuurlijker gespeeld worden; daarop volgde *Vatseh beren*, een kluchtspel, uit de hedendaagsche omstandigheden getrokken. De toestand waarin de twee officieelen (schoolmeester en inspecteur) door den stemmen veldwachter gebracht worden, kan niet belachelijker en terzelfder tijd niet akeliger zijn.

Een schoon stukvoersaxophon die de ditmaal tot tusschenbedrijf.

De aanwezigen hadden zich zoodanig vermaakt dat hun voor 's anderdaags dezelfde stukken aangeboden werden.

's Woensdags had dan dezelfde vertooning met denzelfden bijval plaats; ditmaal werd het feest nog opgeluisterd door twee stukjes door de symphonie der Concordia gespeeld.

Nogmaals proficiat heeren leden der Union, der toneelafdeeling en der symphonie; gij hebt den schoonen nieuwen zaal eer aangedaan; gij hebt de talrijke leden der Concordia voldaan. Wij twijfelen niet of de bijval dien gij genoot hebt zal uwen lever meer en meer doen aangroeien.

Maandag om 11 uren werd door de fanfare der Concordia op den kiosk der groote markt een zeer schoon concert gegeven. Al de stukken werden wel gespeeld, een talrijk publiek luisterde met aandacht en een schoon weder begustigde gelukkiglijk het feest.

Er waren dit jaren 1745 lotelingen die de som van 200 franken gestorli hadden om eenen plaatsvervanger van het gouvernement te kunnen bekomen.

Het gouvernement kan niet meer dan 786 mannen leveren.

Daaruit volgt dat 949 jongelingen die gestorli hebben, zich zelve eenen plaatsvervanger zullen moeten aanschaffen of persoonlijk zullen moeten gaan dienen.

Hebben wij niet altijd voorzorg dat de afschaffing der premien dit gevolg zou hebben.

Door koninklijk besluit van den 14 september is de burgerlijke decoratie toegestaan aan de hierna genoemde personen voor diensten bewezen gedurende meer dan 35 jaren, in het bestuur der gemeente belangen:

Kruis van 1^e klas: MM. J. L. H. Van Caubergh gemeente ontvanger te Lanaye; J. Rutten, oud scheep te Lancklaar.

Kruis van 2^e klas: M. J. M. Leen, gemeente-ontvanger te Peer.

Medalie van 1^e klas: L. J. Bleus, veldwachter te Welten; G. Roelants, brigadier veldwachter te Beverloo.

sterfgevallen.

Vrijdag 8 september stierf op het kasteel van Bovelingen de gravin Maria-Francaisca-Carolina

Heviger trokken zij nu met moeder's armen, harder riepen zij tot baar, en thans nog geen antwoord krigende, begonnen zij te weenen, vroegen haar vergiffenis en beloofden braver te zullen zijn.

Vele dagen bleven zij in de nabijheid hunner moeder, want zij beminden haar zeer.

Toen Marie na eenige dagen vernam, dat het lichaam tot ontbinding overging, liet zij een grooten schreuw, en riep meewarig uit: zie, broeder! hoe de wormen in de handen en in het aangezicht van moeder bijten om zich te verdragen... kom, help mij die wormen wegnemen. » Jan kwam aangeleid, maar toen hij hun werk zouden beginnen, vernamen zij dat het lijk zoo overduurlijk reuk uitwasemde, dat zij er zich van moesten verwijderen; zij waren aldus gedwongen een ander plek op het eiland tot woonplaats te kiezen.

De kinderen vervulden ondertusschen getrouw de voorschriften hunner moeder, verlieten nooit het bidden, stonden elkander goed bij en stortte dagelijks een gebed voor de dierbare overledene.

Zij doorlazen de twee boeken zoo menigmaal en spraken er onder zich zoo dikwijls over, dat zij ze geheel van buiten kenden.

Op zekeren dag, na de lezing van eene les uit den catechismus over de onderdanigheid der kinderen aan hunne oversten, zei Jan eensklaps; precies gelijk de knechten aan vader onderdanig waren, want, als vader ze iets oplegde, dan gehoorzaamden zij aanstands.

Hoe! onderbrak Marie hem met verwondering, hoe, de knechten van vader, wat wilt gij daarmee zeggen, wij hebben vader toch nooit gekend?

« Veel weet ik er niet van, zuster! het weinige, dat wij hierover nog in 't geheugen ligt, zal ik u vertellen, want ik ben ruim één jaar ouder dan gij, gelijk moeder ons zeide, en ik kan het alzoo beter weten dan gij.

« Ik heb nog eenigzins de gedachte, dat wij

DE GODSDIENSTKRACHT

DOOR TH. IGN. WELVAARTS,

VAN DE AERDE VAN POSTEL.

(1e Vervolg.)

—(—)Σ(—)

Toen nu op zekeren dag de vrouw wederom van den hemel sprak en zeide, dat alle braven in dat rijk komen, en dat vader daar ook was, vroeg haar de kleine Jan: Wanneer, en waar is vader naar den hemel vertrokken? Waarom heeft hij ons dat schoon huis doen verlaten, die paarden, rijtuigen, enz. om ons naar dit eiland te zenden, waar wij van alles ontbloot zijn, waar geen enkel kind is om te spelen! Heeft hij misschien ons gestraft?

« Maar, wat hebben wij dan misdreven, wanneer zullen wij ons dan met hem verzoenen? Hoe lang moeten wij hier blijven? Zou vader ons niet spoedig komen halen en naar ons vroeger huis brengen, waar het toch veel beter is dan op deze verlatene en vervelende plaats...? »

Zelfke en meer andere vragen richtte Jan tot zijn moeder.

Die vragen grepen de veel geleedene vrouw diep in de ziel, zij troffen haar gevoeligste hartesnaar. Slechts onder een tranenwoed kon zij antwoorden; mijne kinderen, vader is naar den schoonen hemel vertrokken... gij hebt een anderen vader, den goeden God. God waakt over u, hij zal alle uwe werken, ghehooren gij. Hem niet zien kunt op aarde. Het is God de algeode

(4) Inzake is verboden.

Vader, welke u hier vruchten en eieren verschaft; hij zal zijn liefderijke zorg aan ons blijven toonen, zoolang wij Hem zullen beminnen en getrouw dienen. Zoo wist de deugdzaame vrouw haar kinderen gerust te stellen en de jonge harten te vormen voor deugd en godsvrucht.

Toen Jan en Marie nu konnen lezen, hielden zij zich met vreugde bezig over alles wat hunne twee boeken inhielden.

Zij spraken dagelijks van dien inhoud, en beschouwden hem als den maatstaf hunner handelingen.

Van een uitmuntend karakter geboorzaamden beiden op het eerste woord aan de stem hunner goede moeder; dat was voor de bedroefde vrouw zeer zeker een troost, die de hemel haar schonk in de verlatenheid op deze eenzame plaats, welke van alle kanten door een onoverzienbaar water ingesloten was.

In de beste gezondheid verliepen er twee jaren voor dit drietal op het eiland.

Na verloop nu van eenigen tijd werd de moeder door eene ziekte aangevat. Spoedig verergerde zich de kwaal van dag tot dag, zoodat haar einde met rasche schreden naderde.

De ziekte, eindelijk een voorgevoel smakende dat haar laatste uur weldra zou slaan, werd met diepe droefheid bevangen en zeer bekommerd over het lot, dat na haren dood de twee kinderen wachtte, die thans nog zoo goed, nog zoo onschuldig waren.

In welke handen zullen zij later vallen, die twee lieftallige engelen? zal de tegenwoordige bloshuuser onschuld door de latere hartstochten weggenomen worden? Zal het kwaad hunne deugd rooven? Zullen zij in de beproevingsdagen God of de wereld dienen?

Zeker mocht de moeder bekommerd zijn, welke levensbeker voor hare kinderen eenmaal zou ingeschenken worden. Doch zij hoopte ver-

trouwvol op haren Schepper, aan wien zij slechts de zorg voor hare lievelingen kon overlaten.

God, de algemeene verzorger, zoo dacht de vrouw, spijst dagelijks de vogelen, die noch zaaien, noch maaien; Hij kleurt en siet de bloemen des velds zoodanig, dat de prach van koning Salomon hiervoor ver wijken moet: zal dan zijn vaderhart ongevoelig zijn voor het hulpgeschreef zijner kinderen?

De moeder, reeds eenigen tijd ziek, gelijk wij reeds aangestipt hebben, verloor dagelijks meer en meer hare krachten; zwaar werd hare gezondheid ondermijnd.

Niet ver was zij van de grenspaal van haar leven meer verwijderd, toen zij op zekeren dag zich tegen een wijdgetakten boom ging neerzetten en haar reeds stervende mond de twee kinderen hier voor 't laatst tot zich riep.

« Ik ga binnen kort sterven, lieve kindertjes! sprak zij; gij zult spoedig geene moeder meer hebben... maar herinnert u altijd, dat gij na mijn vertrek niet geheel alleen blijft: God verzorgt u op alle uwe wegen, Hij blijft voortdurend de beschermmer van u beiden. Vergeet nooit te bidden, gelijk ik het u geleerd heb en wij het dagelijks deden, dan zal de God van barmhartigheid u immer bijstaan en uwer ontfermen in zijne oneindige goedheid.

« En gij, goede jongen, zorg voor uwe zuster, bekijf haar immer als zij onschuldig is: gij zijt de oudste en de sterkste, daarom zult gij voor haar vruchten en eieren gaan zoeken, voor haar leven zorg dragen en in alles haar een goed voorbeeld geven.

Dan zich tot hare dochtertje wendend, wilde zij ook haar eene vorming geven, doch het was te laat, het stervensuur was geslagen, de moeder had den geest gegeven... daar lag zij zieloos in de armen harer kindertjes... »

De kinderen waren stil, gelijk hunne moeder: